

Анонимизиран текст

Превод

C-297/24 - 1

Дело C-297/24 [Broslon]ⁱ

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

26 април 2024 г.

Запитваща юрисдикция:

Cour de cassation (Люксембург)

Дата на акта за преюдициално запитване:

25 април 2024 г.

Жалбоподател:

СУ

Ответник:

Caisse pour l'avenir des enfants

[...]

Между

СУ, с местожителство във [Франция],

касационен жалбоподател,

[...]

и

CAISSE POUR L'AVENIR DES ENFANTS [...]

касационен ответник,

ⁱ Името на настоящото дело е измислено. То не съвпада с истинското име на никоя от страните в производството.

[...] Взе предвид обжалваното съдебно решение, постановено на 2 март 2023 г. [...] от Conseil supérieur de la sécurité sociale (Висш съвет по социално осигуряване)

[...]

По фактите

Съгласно обжалваното съдебно решение [...] [Caisse pour l'avenir des enfants (Каса за бъдещето на децата)] е отменила по отношение на СУ, пограничен работник, [...] правото на семейна добавка, получавана в полза на детето на съпругата му, родено от предходен брак, тъй като детето вече не се счита за член на семейството му на основание членове 269 и 270 от люксембургския Code de la sécurité sociale (Кодекс за социално осигуряване), в редакцията им съгласно Закона от 23 юли 2016 г., който се отнася по-специално за изменението Code de la sécurité sociale.

Conseil arbitral de la sécurité sociale (Арбитражен съвет за социална сигурност) е уважил жалбата на касационния жалбоподател, с която се иска възобновяването в негова полза на изплащането на семейната добавка.

Conseil supérieur de la sécurité sociale (Висш съвет по социално осигуряване), като изменя [първоинстанционното решение], постановява, че [Caisse pour l'avenir des enfants] основателно е отменила правото на СУ да получава семейна добавка.

По касационните основания

Изложение на основанията

първо: „нарушение или неправилно прилагане, или неправилно тълкуване на член 1, буква и) и член 67 от Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година за координация на системите за социална сигурност във връзка с член 7, параграф 2 от Регламент № 492/2011 [на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 година относно свободното движение на работници в Съюза] и член 2, точка 2 от Директива № 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите —членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО,

поради това, че в обжалваното съдебно решение не е дадено широко тълкуване на понятието за осигуряване на издръжка на небιологичното дете на пограничен работник, като посоченото от Съда в решение от 2 април 2020 г., Caisse pour l'avenir des enfants (Дете на съпруг на пограничен работник) (С-802/18 EU:С:2020:269),

въпреки че трябвало да се приложи това широко тълкуване и да се признае на пограничния работник правото да получава семейна добавка по отношение на детето на съпругата му Clara.“,

второ: [основание, изведено от вътрешното право] [...]

трето: „нарушение на правната норма, и по-точно неприлагане или неправилно тълкуване или неправилно прилагане на член 2, параграф 2, буква в) от Директива 2004/38/ЕО;

поради това, че Conseil Supérieur de la Sécurité Sociale е приел, че жалбоподателят не осигурява издръжката на доведените си деца, като е отхвърлил презумпцията за дете на издръжка, предвидена в член 2, параграф 2, буква в) от Директива 2004/38/ЕО;

като се има предвид, че тази презумпция се прилага за всички деца на възраст под 21 години“,

четвърто: „нарушение на правната норма, и по-точно неприлагане или неправилно тълкуване, ако не и неправилно прилагане на членове 269 и 270 от Code de la sécurité sociale, изменени със Закона от 23 юли 2016 г. и тълкувани с оглед на решението на Съда от 2 април 2020 г., Caisse pour l'avenir des enfants (Дете на съпруг на пограничен работник) (C-802/18, EU:C:2020:269),

поради това, че Conseil Supérieur de la Sécurité Sociale е приел, че жалбоподателят не осигурява издръжката на доведените си деца и не е доказал, че допринася за пълния размер на разходите на домакинството;

въпреки че жалбоподателят е представил множество документи, доказващи приноса му за издръжката на детето, което самата въззивна юрисдикция установява, отхвърляйки същевременно искането на СУ“,

пето: [основание, изведено от вътрешното право] [...] **шесто:** [основание, изведено от вътрешното право] [...] **седмо:** [основание, изведено от вътрешното право] [...] и

осмо: [основание, изведено от вътрешното право] [...].

Становище на съда

По преюдициалното тълкуване на правото на Европейския съюз

Съдът на Европейския съюз (наричан по-нататък „Съдът“) е приел, че „Член 45 ДФЕС и член 7, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 492/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 година относно свободното движение на работници в Съюза трябва да се тълкуват в смисъл, че семейна добавка, свързана с упражняването от пограничен

работник на дейност като заето лице в държава членка, представлява социално предимство по смисъла на тези разпоредби.

Член 1, буква и) и член 67 от Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година за координация на системите за социална сигурност, във връзка с член 7, параграф 2 от Регламент № 492/2011 и с член 2, точка 2 от Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО, трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат разпоредби на държава членка, съгласно които неживеещите в страната работници могат да получават семейна добавка, свързана с упражняването от тях на дейност като заето лице в тази държава членка само в полза на собствените си деца, но не и за децата на своя съпруг, с които нямат родствена връзка, но осигуряват издръжката им, при положение че всички деца, живеещи във въпросната държава членка, имат право да получават тази добавка“ (решение от 2 април 2020 г., Caisse pour l'avenir des enfants (Дете на съпруг на пограничен работник), С-802/18, ЕУ:С:2020:269).

В този смисъл Съдът подчинява правото на пограничния работник да получава семейна добавка за детето на своя съпруг, с което няма родствена връзка, на доказването, че той изпълнява условието да осигурява издръжката на това дете.

Въпреки че предоставеният от Съда правен отговор се отнася до детето само на съпруга(та) на пограничния работник, от мотивите на решението следва, че същото разрешение се прилага и за детето на регистрирания партньор на пограничния работник, с което последният няма родствена връзка (решение от 2 април 2020 г., Caisse pour l'avenir des enfants (Дете на съпруг на пограничен работник), С-802/18, ЕУ:С:2020:269, т. 51 и 52).

Прилагайки този критерий, въззивният съд, за да мотивира решението за отмяна на семейната надбавка,

- имплицитно, но несъмнено е приел, че от доказателствата за наличието на брак между пограничния работник и майката на детето и за наличието на общо жилище, което споделят пограничният работник, неговата съпруга и детето, взети поотделно или заедно, не се установява изпълнението на условието,
- е приел, че и двамата биологични родители имат средства да допринасят за издръжката на детето, при условие че майката извършва професионална дейност и че бащата плаща издръжка в размер на

150 евро, за да заключи, че „разходите за издръжката на детето се поемат от биологичните му родители“,

- е посочил, че от доказателствата за разходи, квалифицирани като разходи на домакинството (фактури за вода, електроенергия, месечни вноски по жилищния кредит), на суми, изплатени в полза на детето (месечен абонамент за телефон на детето, закупуване на мобилен телефон, психологическа подкрепа на детето) и за други обстоятелства (размяна на съобщения, обтегнати отношения с биологичния баща, добро разбиращелство между пограничния работник и детето), не се установява, че СУ осигурява издръжката на детето, при условие че не е доказано, че тези суми се поемат изключително от пограничния работник и при положение че става въпрос само за спорадични суми, представляващи допълнения, „най-вече с оглед на посочените по-горе обективни обстоятелства, според които разходите за издръжка на детето се поемат от биологичните му родители“.

Понятието „осигуряване на издръжката“ е използвано първоначално от Съда, за да постанови, че пограничен работник може да получава обезщетение от държавата като социално предимство, в случая финансова помощ за висше образование, за собственото си дете, когато продължава да осигурява издръжката на това дете (решения от 26 февруари 1992 г., *Vemini*, C-3/90, EU:C:1992:89, т. 25 и 29, от 8 юни 1999 г., *Meeusen*, C-337/97, EU:C:1999:284, т. 19, от 14 юни 2012 г., Комисия/Нидерландия, C-542/09, EU:C:2012:346, т. 35 и от 20 юни 2013 г., *Guirsch*, C-20/12, EU:C:2013:411, т. 39), без в тези решения да е дадено определение на понятието.

По-нататък, отново в рамките на социално предимство, състоящо се във финансова помощ за висше образование, но свързано с дете, което няма родствена връзка с пограничния работник, Съдът уточнява понятието „осигурява издръжката“, като най-напред посочва, че то „не предполага право на издръжка“ (решение от 15 декември 2016 г., *Depesme* и др., C-401/15—C-403/15, EU:C:2016:955, т. 58), за да добави след това, че „качеството на член на семейството на издръжка произтича от фактическо положение. Става въпрос за член на семейството, чието подпомагане е осигурено от работника, без да е необходимо да се определят причините за прибъгване до това подпомагане и без да се поставя въпросът дали съответният член на семейството може сам да се издържа посредством упражняване на платена трудова дейност“ (*Ibidem* т. 58 и 59). От това той заключава, че „качеството на член на семейството на издръжка произтича от фактическо положение, което трябва да се преценява от държавата членка и евентуално от националните съдилища. Качеството на член на семейството на пограничен работник, който е на издръжка от последния, следователно може да произтича, когато става въпрос за случая на детето на съпруга или на признатия партньор на този работник, от обективни обстоятелства, като наличието на общо жилище, което споделят работникът и студентът, без да е необходимо да

се определят причините за приноса на пограничния работник за издръжката на студента, нито да се изчислява точният му размер“ (Ibidem, т. 60).

След това Съдът прилага критерия за „осигуряване на издръжката“, за да се установи дали пограничният работник може да се ползва от социално предимство, състоящо се от семейна добавка за дете, с което няма родствена връзка, като посочва в мотивите на решението си, че „дете на пограничен работник, което може да се ползва непряко от социалните предимства, посочени в последната разпоредба, означава не само детето, което има родствена връзка с този работник, но и детето на съпруга или на регистрирания партньор на посочения работник, когато този работник осигурява издръжката на детето. Според Съда последното изискване произтича от фактическо положение, което трябва да се преценява от администрацията и евентуално от националните съдилища въз основа на представените от заинтересованото лице доказателства, без да е необходимо те да определят причините за този принос, нито да изчисляват точния му размер“ (решение от 2 април 2020 г., Caisse pour l’avenir des enfants, C-802/18, EU:C:2020:269, т. 50). Съдът се е погрижил да уточни обаче, „че биологичният баща на детето не плаща издръжка на майката на детето. Следователно изглежда, че FV, който е съпруг на майката на НУ, осигурява издръжката на детето, като това все пак следва да се провери от запитващата юрисдикция“ (решение от 2 април 2020 г., Caisse pour l’avenir des enfants (Дете на съпруг на пограничен работник), C-802/18, EU:C:2020:269, т. 52).

Съдът приема също, че „понятието „член на семейството“ на пограничен работник, ползващо се непряко от принципа на равнопоставеност съгласно член 7, параграф 2 от Регламент № 492/2011, съответства на понятието „членове на семейството“ по смисъла на член 2, точка 2 от Директива 2004/38, като това понятие включва съпруга или партньора, с когото гражданинът на Съюза е сключил регистрирано партньорство, преките наследници, които са на възраст под 21 години или които са лица на издръжка, както и преките наследници на съпруга или партньора. Съдът по-специално е взел предвид в това отношение съображение 1, член 1 и член 2, параграф 2 от Директива 2014/54“ (решение от 2 април 2020 г., Caisse pour l’avenir des enfants (Дете на съпруг на пограничен работник), C-802/18, EU:C:2020:269, т. 51).

От тези съображения Cour de cassation заключава, най-напред, че уточнението, че понятието „осигурява издръжката“ произтича от фактическо положение, не означава, че става въпрос за чисто фактическо понятие, което не подлежи на контрол от Съда и Cour de cassation, а че с тази формулировка се цели да се подчертае, че това понятие се преценява без оглед на каквото и да е право на издръжка на детето, както изрично е посочено в решение от 15 декември 2016 г., Depesme и др. (C-401/15—C-403/15, EU:C:2016:955, т. 58).

На следващо място, въз основа на изложеното по-горе Cour de cassation заключава, че понятието „осигуряване на издръжката“ в рамките на правната уредба относно ползването на социални предимства представлява самостоятелно понятие на правото на Европейския съюз, което изисква еднакво прилагане и тълкуване.

Понастоящем обаче такова еднакво тълкуване не е гарантирано с оглед на въпросите, които пораждаат дискутираните елементи.

В това отношение Cour de cassation следва да разгледа обхвата на примера, посочен в решение от 15 декември 2016 г., Depesme и др. (С-401/15—С-403/15, EU:C:2016:955, т. 60) за „обективни обстоятелства, като наличието на общо жилище, което споделят работникът и студентът“, от една страна, що се отнася до това дали този елемент е посочен просто като пример или напротив, като условие, като в този случай следва да се установи дали става въпрос за достатъчно условие или за необходимо условие, и от друга страна, дали е от значение начинът на финансиране на общото жилище, доколкото трябва да се провери дали пограничният работник допринася частично или изцяло за посоченото финансиране.

Що се отнася до нуждите на детето, които трябва да се вземат предвид, за задоволяването на които пограничният работник плаща издръжка, [Cour de cassation] си задава въпроса дали трябва да се вземат предвид само основните нужди от издръжка на детето (храна, облекло, жилище, образование,.), или трябва да се отчетат всички разходи, включително разходите за удоволствие или просто комфорт (мобилен телефон, ресторанти, свидетелство за управление на превозно средство,.), или дори разходи, които са за разкош, изобилие или лукс (редовни покупки на електронни устройства, почивки в далечни страни,.), предназначени да осигурят определен жизнен стандарт.

Що се отнася до условията, при които пограничният работник осигурява издръжката на детето, Cour de cassation иска да се установи дали приносът на пограничния работник за издръжката на детето трябва да бъде под формата на парични плащания директно за детето, или може да бъде под формата на разходи, направени в интерес на детето. В същия контекст се поставя въпросът дали разходът трябва да бъде направен, както изглежда предлага в становището си Parquet général (Главна прокуратура), в специален или дори в изключителен интерес на детето, или трябва да се вземат предвид разходите, направени в общ интерес на семейството (месечни вноски по ипотечния кредит, наем, покупка на съвместно използвани устройства,.). Отново във връзка с конкретния ред и условия възниква въпросът дали разходите, направени от пограничния работник за осигуряване на издръжката на детето, трябва да имат определена [...] редовност или периодичност (жилищен кредит, наем, разходи за електроенергия и отопление, фактури за телефон,.), или следва да се взема предвид и поемането на конкретни разходи (спорадични покупки на

облекло,). Накрая, като отчита, че Съдът е уточнил, че при преценката на фактическото положение не е необходимо да се определят причините за приноса на пограничния работник, нито да се изчислява точният му размер (решения от 15 декември 2016 г., *Despreme* и др., C-401/15—C-403/15, EU:C:2016:955, т. 64 и от 2 април 2020 г., *Caisse pour l'avenir des enfants* (Дете на съпруг на пограничен работник) C-802/18, EU:C:2020:269, т. 50), *Cour de cassation* иска да установи дали следва да се вземе предвид всеки принос, дори и да е малък, или приносът трябва да има известна степен на значимост, и дали в последния случай този критерий трябва да се преценява с оглед на нуждите на детето или с оглед на финансовото положение на пограничния работник.

Произходът на средствата може също да води до въпроси, тъй като в някои случаи пограничният работник поддържа със съпруга си или с регистрирания си партньор, родител на детето, обща банкова сметка, която е послужила за плащане на разходите, изтъкнати в рамките на съдебното производство, за да се докаже, че е изпълнено условието за „осигуряване на издръжката“ на детето, ако не само той да захранва тази сметка, и ако не е установил степента, в която той захранва тази сметка, като тогава се поставя въпросът дали приносът за нуждите на детето произхожда от пограничния работник.

Cour de cassation си задава също въпроси относно обхвата на уточнението, направено от Съда в решение от 15 декември 2016 г., *Despreme* и др. (C-401/15—C-403/15, ECLI:EU:C:2016:955, т. 62), съгласно което „според законодателя на Съюза за децата при всички случаи се предполага, че са на издръжка до 21-годишна възраст“, като следва да се установи дали всяко дете на възраст под 21 години, само поради това условие за възраст или в комбинация с други фактори, трябва ли да се счита, че е на издръжка на пограничния работник.

По-нататък следва да се разгледа въпросът за приноса на родителите към нуждите на детето. Те имат законово задължение за издръжка, за разлика от пограничния работник, който няма такова задължение. Напротив, критерият за „осигуряване на издръжката“ на детето налага по отношение на последното фактическа преценка. При това положение се поставя въпросът дали е достатъчно да се установи наличието и размерът на задължение за издръжка на родителите, за да се изключи наличието на принос на пограничния работник, или освен това трябва да е сигурно, че задължението за издръжка на родителите е определено в подходящ размер и че те действително изпълняват задължението си за издръжка, което може да обезсмисли допълващия или допълнителния принос от страна на пограничния работник. При липсата на действително плащане на такава помощ се поставя въпросът трябва ли да се провери дали съпругът или регистрираният партньор на пограничния работник най-малкото се е опитал да предприеме мерки за принудително изпълнение и дали в крайна сметка приносът на пограничния работник е предназначен да компенсира

неизпълнението на единия от родителите. По отношение на тази помощ за издръжка и на въпроса дали е определен подходящ размер, начинът на определяне по съдебен ред или чрез договор може евентуално да има значение. Тези аспекти могат да бъдат свързани с посочения по-горе въпрос кои разходи за детето трябва да се отчетат. Ако се вземат предвид само разходите за храна и за задоволяване на негови основни жизнени потребности, задължението за издръжка на родителите по принцип ще покрива тези нужди, което прави безпредметен допълващият или допълнителен принос на пограничния работник за задоволяването им.

Във връзка с отношенията с другия родител на детето трябва да се постави и въпросът дали е уместно да се разгледат условията, при които детето пребивава последователно при двамата си родители, тъй като правото на лични отношения с детето и правото на родителя да го взема в дома си за по-дълъг престой или алтернативното местоживееие могат по принцип да доведат до това, че другият родител поема в по-голяма степен в натура задълженията си за издръжка, като намалява евентуалната необходимост от покриване на нуждите на детето от пограничния работник.

Като цяло всички тези въпроси трябва да се разгледат в контекста на принципа на широко тълкуване на разпоредбите, които закрепват свободното движение на работници (решение от 15 декември 2016 г., *Depesme* и др., C-401/15 — C-403/15, ECLI:EU:C:2016:955, т. 58) и следователно във връзка с евентуалните граници на такъв принцип за широко тълкуване.

Поради тези съображения преди да продължи с разглеждането на спора, Cour [de cassation] отправя преюдициалните въпроси до Съда относно обхвата на правото на Европейския съюз, цитирани в диспозитива на настоящото решение.

ПО ИЗЛОЖЕНИТЕ СЪОБРАЖЕНИЯ,

Cour de cassation

[...] [отправя] до Съда на Европейския съюз следните въпроси:

1 а) Трябва ли условието за „осигуряване на издръжката“ на дете, от което произтича качеството на член на семейството по смисъла на разпоредбите на правото на Европейския съюз, изведено от практиката на [Съда] в рамките на свободното движение на работници и на получаването от пограничен работник на социално предимство, свързано с упражняването от него на дейност като заето лице в държава членка, в полза на детето на съпруга му или регистрирания му партньор, с което той няма родствена връзка, разглеждано самостоятелно или във връзка с принципа на широко тълкуване на разпоредбите, целящи да осигурят свободното движение на работници, да се тълкува в смисъл, че е изпълнено и следователно дава право да се получи социалното предимство,

- единствено поради брака или регистрираното съжителство между пограничния работник и родител на детето,
- единствено поради общо жилище или местоживеене на пограничния работник и на детето,
- единствено поради факта че пограничният работник поема какъвто и да е разход, който по принцип е в полза на детето, дори и този разход,
 - да покрива нужди, които не са за храна и за задоволяване на основни жизнени потребности,
 - да е направен към трето лице и само непряко да е в полза на детето,
 - или да не е направен в изключителен или специален интерес на детето, а да е в полза на цялото домакинство,
 - да е само спорадичен,
 - да е в по-малък размер от издръжката на биологичните родители,
 - да е незначителен с оглед на нуждите на детето,
- единствено поради факта, че разходите се поемат от обща сметка на пограничния работник и на съпруга му или регистрирания му партньор, родител на детето, независимо от произхода на включените в нея средства,
- единствено поради факта, че детето е на възраст под 21 години?

1 б) При отрицателен отговор на първия въпрос, трябва ли условието за „осигуряване на издръжката“ да се тълкува в смисъл, че е установено и следователно дава право да се получи социална придобивка, когато са налице две или повече от тези обстоятелства?

2) Трябва ли условието за „осигуряване на издръжката“ на дете, от което произтича качеството на член на семейството по смисъла на разпоредбите на правото на Европейския съюз, изведено от практиката на [Съда] в рамките на свободното движение на работници и на получаването от пограничен работник на социално предимство, свързано с упражняването от него на дейност като заето лице в държава членка, в полза на детето на съпруга му или регистрирания му партньор, с което той няма родствена връзка, разглеждано самостоятелно или във връзка с принципа на широко тълкуване на разпоредбите, целящи да осигурят свободното движение на работници, да се тълкува в смисъл, че не е изпълнено и следователно не дава право да се получи социалното предимство,

- единствено поради наличието на задължение за издръжка на родителите на детето, независимо,
 - дали това задължение за издръжка е определено по съдебен ред или чрез договор,
 - от размера, в който е определено това задължение за издръжка,
 - дали длъжникът действително е изпълнил това задължение за издръжка,
 - дали приносът на пограничния работник компенсира неизпълнение на задълженията на родител на детето,
- единствено поради факта че детето периодично пребивава при другия родител при упражняване на правото на лични отношения с детето и правото на родителя да го взема в дома си или на алтернативно местоживееене или на друго условие?

спира производството до постановяването на решение на Съда на Европейския съюз;

[...]

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ